

Paragraaf Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. De gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

Door de ontstane geopolitieke situatie, en de opgelopen inflatie als gevolg daarvan, heeft de ECB de rente in juni 2026 verhoogd naar 2,25%. De verwachting is dat de ECB dit percentage voorlopig op dit niveau houdt, met kans op een lichte verhoging later dit jaar. Onze prognose voor 2027 is dat de rente licht zal stijgen tot 2,5% om de oplopende inflatie te beteugelen.

Renteontwikkelingen

Aantrekken geld

Waar de langlopende rente de afgelopen jaren meebewoog met de ECB rente reageert de marktrente nu meer op geopolitieke ontwikkelingen. De marktrente wordt daarnaast ook sterk beïnvloed door economische groei, inflatie en monetair beleid.

De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2027 wordt een rentepercentage verwacht van 3,75%. Voor 2028 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 2,5% in 2027. Vanaf 2028 wordt een gemiddelde renteopbrengst van 2% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld van 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming. In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting			
	2027	2028	2029	2030
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
<i>Drempelbedrag</i>				
In procenten	2,0	2,0	2,0	2,0
In €	2.270	2.250	2.300	2.380

Financieringspositie

Gemeente Ermelo heeft de komende jaren een omvangrijk investeringsprogramma. Er worden forse investeringen gepland in onderwijshuisvesting. Voor de financiering van de investeringen is Ermelo aangewezen op externe financiering. Tijdelijk overtollige financieringsmiddelen worden in de Rijks Schatkist gestald.

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingsschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de renteontwikkelingen wordt de strategie bepaald. De verwachting is dat gemeente Ermelo in 2027 een langlopende lening af zal gaan sluiten. De saldi na 2027 zijn volgens de liquiditeitsplanning, in onderstaande tabel, negatief, echter blijkt dat investeringen vaak in de tijd doorschuiven. Hierdoor is gekozen om alleen het jaar 2027, qua liquiditeit, sluitend te maken. Mochten de investeringen volgens planning verlopen dan is de verwachting dat er een hogere of een aanvullende lening aangetrokken zal moeten worden.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand liquiditeit 1-1		7.166	2.390	-14.952	-23.768
Liquiditeit opnamedatum 1-7-2026	20.883				
Algemene Dienst	-12.592	-19.375	-11.842	-3.316	-10.104
Grondexploitaties	-125	-900			
Uitgezette deposito's/leningen					
Aflossingen	-1.000	-4.500	-5.500	-5.500	-3.000
Eindstand liquiditeit 31-12	7.166	-17.610	-14.952	-23.768	-36.872
Mogelijk aan te trekken lening		20.000			
Eindstand liquiditeit 31-12	7.166	2.390	-14.952	-23.768	-36.872

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de BNG, Inclusief Groep, Afvalsturing, Interactie en Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding.

Verstrekke leningen

Hierbij gaat het om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, toekomstbestendig wonen en een verstrekke lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis

van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

In onderstaande tabel wordt de maximale kasgeldlimiet voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2027	2028	2028	2030
Omvang begroting per 1 januari 2027	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	9.660	9.580	9.780	10.130

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen. In tegenstelling tot de liquiditeitsplanning wordt bij de berekening van de renterisiconorm geen rekening gehouden met de aflossing van nog af te sluiten leningen.

De tabel laat zien dat in de jaren 2027 t/m 2030 de renterisiconorm niet wordt overschreden en wordt voldaan aan de norm.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2027	2028	2029	2030
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	22.720	22.540	23.020	23.840
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	4.500	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	18.220	18.040	18.520	19.340
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van leningen met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar is in 2027 als volgt samengesteld.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)				
Geldverstrekker	Bedrag 1-1-2027	Bedrag 31-12-2027	Rentepercentage	Einddatum
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	4.500	3.000	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	14.000	13.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	32.000	30.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	50.500	46.000		

Rente

Rente-omslagpercentage

De Notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. In de begroting 2027 is het rente-omslagpercentage op 0,7% bepaald.

Renteresultaat

Per saldo heeft gemeente Ermelo over 2027 een rentelast van € 572.000. Na toerekening aan de taakvelden ontstaat er een positief renteresultaat op het taakveld Treasury van € 118.000.

Renteschema

In de notitie rente 2023 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1)		
		Begroting 2027
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		-835.000
Externe rentebaten		263.000
Totaal door te rekenen externe rente		-572.000
De rente die aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-	0
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0
Saldo door te rekenen externe rente		-572.000
Rente over het eigen vermogen	+/+	0
Rente over de voorzieningen	+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-572.000
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		690.000
Renteresultaat op taakveld treasury		118.000

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

De wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen het renterisiconorm, kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren. In onderstaande tabel is te zien dat gemeente Ermelo ruimschoots voldoet aan de gestelde normen voor de renterisiconorm en kasgeldlimiet. De norm voor het drempelbedrag schatkistbankieren kan niet in de begroting berekend worden, deze wordt achteraf, in de jaarrekening, berekend op basis van werkelijke cijfers.

Effectindicatoren	Begroting			
	2027	2028	2029	2030
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage Ermelo	4,0%	4,0%	3,9%	3,8%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Percentage Ermelo	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.

